

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ชนบท มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ชนบท 2) พัฒนารูปแบบการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ชนบท 3) ศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ชนบท ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ชนบท ซึ่งผู้วิจัยได้ระดมความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่สายตรวจตำบล จำนวน 20 นาย และสอบถามความคิดเห็นจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้านต่าง ๆ อีกจำนวน 40 คน ซึ่งได้ผลสรุปว่าการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ชนบทนั้น ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากสายตรวจตำบลขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ สายตรวจตำบลไม่สามารถออกตรวจท้องที่ได้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่องได้ การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมยังมีน้อย และสถิติคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นยังอยู่ในเกณฑ์สูง นอกจากนั้นยังพบว่าประชาชนต้องการให้สายตรวจออกตรวจท้องที่ให้มากขึ้น และสามารถที่จะติดต่อกับเจ้าหน้าที่ตำรวจได้อย่างรวดเร็วเมื่อมีเหตุด่วนเหตุร้ายเกิดขึ้น รวมทั้งยังต้องการมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจบ้าง ต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตท้องถิ่นของตนเอง

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนแล้ว จึงได้ศึกษาหารูปแบบที่เหมาะสมมากขึ้นในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ชนบท จึงได้เสนอโครงการสายตรวจชุมชนต่อผู้บังคับบัญชา โดยมีหลักการทำงานของสายตรวจชุมชน คือการปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ในเขตพื้นที่ชนบทโดยเฉพาะเพื่อเป็นที่ติดต่อพบปะสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี และพยายามแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนให้มากที่สุดในการระมัดระวังความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตนเองและผู้อื่นในชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 เมื่อผู้บังคับบัญชาได้อนุมัติโครงการแล้วผู้วิจัยจึงได้ทำการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนในพื้นที่ทดลองจำนวน 75 คน และรวบรวมสถิติคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นตั้งแต่เดือนมกราคม 2536 เป็นต้นมา และสถิติการออกตรวจท้องที่ของสายตรวจตำบลในแต่ละเดือนตั้งแต่เดือนมกราคม 2540 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นช่วงก่อนการดำเนินการกิจกรรมแทรกแซง จากนั้นจึงได้ดำเนินการกิจกรรมแทรกแซงในพื้นที่ทดลอง ตำบลเสื่อเต่า อำเภอเขียงยืน จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 15 หมู่บ้าน โดยมีกิจกรรมแทรกแซงดังนี้

1. จัดตั้งที่ทำการตำรวจชุมชนในพื้นที่ทดลองจำนวน 2 แห่ง
2. จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่สายตรวจชุมชน ประจำอยู่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ จำนวนรวม 4 นาย (ที่ทำการตำรวจชุมชนละ 2 นาย)
3. คัดเลือกประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการตำรวจชุมชนจำนวนรวม 20 คน (ที่ทำการตำรวจชุมชนละ 10 คน) ทำหน้าที่ลักษณะเป็นที่ปรึกษาให้แก่สายตรวจชุมชน
4. คัดเลือกประชาชน และจัดการฝึกอบรมเพื่อเข้าร่วมเป็นสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมคอยสอดส่องดูแล แจ้งข้อมูล เบาะแสอาชญากรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้จำนวนทั้งสิ้น 45 คน ในพื้นที่ทดลองโดยได้ออกแบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลก่อนการอบรมเอาไว้แล้ว
5. มอบหมายหน้าที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนรับผิดชอบทำการสืบสวนหาข่าวสารข้อมูล เบาะแสอาชญากรรมในแต่ละตำบลโดยในพื้นที่ทดลอง มีเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนรับผิดชอบจำนวน 2 นาย

ซึ่งภายหลังจากดำเนินกิจกรรมแทรกแซงแล้ว 6 เดือนจึงได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลอีกครั้งหนึ่งจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนและสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวกันทั้งก่อนและหลังการดำเนินกิจกรรมแทรกแซง เก็บรวบรวมสถิติคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นและสถิติการออกตรวจท้องที่ของสายตรวจชุมชนในแต่ละเดือนภายหลังการดำเนินการกิจกรรมแทรกแซง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบกันระหว่างก่อนและหลังการดำเนินกิจกรรมแทรกแซง ซึ่งสรุปผลจากการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 การพัฒนารูปแบบสายตรวจชุมชน

หลังดำเนินกิจกรรมแทรกแซงพบว่าสถิติการออกตรวจท้องที่ในแต่ละเดือนของสายตรวจชุมชน เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการดำเนินกิจกรรมแทรกแซง โดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และประชาชนยังพบเห็นการปฏิบัติหน้าที่ของสายตรวจชุมชน เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการดำเนินกิจกรรมแทรกแซงอีกด้วย

5.1.2 การมีส่วนร่วมของประชาชน

หลังการดำเนินกิจกรรมแทรกแซงพบว่าจำนวนผู้ที่มีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม อาทิเช่น การแจ้งเหตุด่วน เหตุร้าย ข้อมูล เบาะแส อาชญากรรมต่างๆ รวมไปถึงการเข้าร่วมโครงการกับทางเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการดำเนินกิจกรรมแทรกแซง

5.1.3 ความพึงพอใจต่อรูปแบบการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

หลังการดำเนินกิจกรรมแทรกแซง พบว่า สายตรวจชุมชน กลุ่มตัวอย่างประชาชน และสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนดำเนินกิจกรรมแทรกแซง

5.1.4 ผลกระทบจากการพัฒนารูปแบบการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

หลังใส่กิจกรรมแทรกแซง พบว่า สถิติคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ทดลองลดน้อยลงกว่าก่อนการดำเนินกิจกรรมแทรกแซงโดยมีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนยังมีความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการดำเนินกิจกรรมแทรกแซงอีกด้วย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องรูปแบบการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ชนบท สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้บรรลุ และวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งกล่าวได้ว่ากิจกรรมแทรกแซง มีผลทำให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้นในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ชนบท กล่าวคือสายตรวจชุมชนและเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวน สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมได้รับความรู้ความเข้าใจ ถึงขั้นตอนการปฏิบัติในการร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในท้องถิ่นของตน อีกทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจและประชาชนมีทัศนคติที่ดีขึ้นต่อการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในรูปแบบใหม่นี้ ซึ่งทั้งนี้ผู้วิจัยได้ผสมผสานแนวคิดต่าง ๆ มาใช้ในการดำเนินกิจกรรมแทรกแซงดังนี้

1. ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบสายตรวจชุมชน โดยประยุกต์แนวคิดยุทธวิธีในการป้องกันอาชญากรรมของตำรวจ (ชูชัย ขุนคลังมีวน และธวัชชัย อาทรธรรุสุข, 2527) ซึ่งในเนื้อหาส่วนใหญ่แล้วจะเน้นการป้องกันอาชญากรรมในเขตชุมชนเมืองเป็นหลัก โดยได้ประยุกต์แนวคิดยุทธวิธีต่าง ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อพื้นที่ชนบท เช่น

- สายตรวจชุมชน ใช้วิธีการเช่นเดียวกับสายตรวจเดินเท้าในการออกตรวจที่อยู่อาศัยในเขตหมู่บ้าน แต่การเดินทางตรวจระหว่างหมู่บ้านยังใช้ยานพาหนะเนื่องจากพื้นที่ห่างไกลกัน

- สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างตำรวจกับประชาชน โดยในขณะสายตรวจเดินออกตรวจนั้น ได้ใช้วิธีการประชาสัมพันธ์แนะนำประชาชนเกี่ยวกับการปฏิบัติในการป้องกันอาชญากรรม การให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นต้น ส่งผลให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อตำรวจ

- การจัดทีมงานตำรวจโดยการคัดเลือกเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี จึงเป็นประโยชน์ในการสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนในชุมชน เป็นต้น

2. ผู้วิจัยได้อาศัยแนวความคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างตำรวจกับประชาชน โดยได้ยึดหลักว่าความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนหรือชุมชนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดสำหรับตำรวจ โดยเฉพาะในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งถือว่าตำรวจต้องรับใช้ประชาชนและสังคม

ในการดำเนินกิจกรรมทดลองเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ได้รับผลเป็นที่น่าพอใจอย่างยิ่งเมื่อทราบจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในตำบลต่าง ๆ ว่าประชาชนมีความตื่นตัว และกระตือรือร้นให้การมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในการป้องกันอาชญากรรมมากขึ้น โดยเฉพาะเป็นผู้ที่อยู่ในวัยหนุ่มสาวเป็นส่วนมาก ซึ่งหากประชาชนได้เห็นผลดีที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือของทุกฝ่ายในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมแล้ว ย่อมมีส่วนทำให้การพัฒนานี้เกิดความยั่งยืนในที่สุด

5.3 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กรมตำรวจควรขยายฐานการให้บริการประชาชนในด้านต่างๆ ไปสู่ประชาชนในแต่ละสภาพพื้นที่ให้ครอบคลุมมากที่สุดโดยเท่าเทียมกัน
2. กรมตำรวจควรแสวงหาวิธีการต่างๆ ที่จะทำให้ประชาชน มีส่วนร่วมกับตำรวจให้มากที่สุดในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม อันจะทำให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงวิจัย และพัฒนา

1. ควรมีการดำเนินกิจกรรมโครงการอื่น ๆ เพิ่มเติมที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในท้องถิ่นของตนเองเพิ่มมากขึ้น จนอาจกลายเป็นพื้นที่ที่ปลอดอาชญากรรมได้
2. การที่จะทำให้ประชาชนในพื้นที่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ให้ยั่งยืนตลอดไป ควรจะมีการสร้าง

จิตสำนึกให้ประชาชนมีความรักในถิ่นฐานของตนเอง ต้องการเห็นท้องถิ่นของตนเองมีความสงบสุข และปลูกฝังความรู้สึกเสียสละให้แก่ประชาชนในพื้นที่

3. ควรขยายกิจกรรมแทรกแซงในการวิจัยครั้งนี้ ไปทำการทดลองในพื้นที่อื่น เพื่อดูผลกระทบที่เกิดขึ้น อันอาจจะทำให้เกิดแนวความคิดใหม่ ๆ เพื่อพัฒนารูปแบบการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ต่อไป

5.3.3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1. การคัดเลือกผู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่สายตรวจชุมชน หรือผู้ที่ปฏิบัติงานสัมผัสใกล้ชิดกับประชาชนเป็นส่วนมากนั้น ควรคัดเลือกเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีมนุษยสัมพันธ์ มีความประพฤติดี สามารถสร้างความเคารพนับถือ และเชื่อถือให้แก่ประชาชนได้

2. ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น ควรมีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน เพิ่มมากขึ้น เพื่อที่จะได้ดำเนินยุทธวิธีการปฏิบัติงานให้สมกับเป็นตำรวจของประชาชน

3. การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นผู้บังคับบัญชาควรให้ความสำคัญโดยเท่าเทียมกัน และคอยควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติงานนั้นโดยสม่ำเสมอและมีความเที่ยงธรรม อันจะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประชาชนอย่างแท้จริง